

Uvod

Upravljanje preduzećem obuhvata sve operacije koje se poduzimaju u preduzeću s namjerom ostvarenja ciljeva koje je postavio njegov vlasnik.

Operacije upravljanja se mogu odvijati unutar ili van preduzeća. Operacije koje se odvijaju unutar, predstavljaju interne faktore ili faktore transformacije. Operacije koje se odvijaju van preduzeća predstavljaju eksterne faktore ili faktore razmjene. Eksterni i interni faktori upravljanja određuju proces odlučivanja u preduzeću.

Aktivnosti upravljanja preduzećem se mogu posmatrati sa više aspekata. U cilju našeg izlaganja, korisno je razlikovati, prije svega, finansijski i ekonomski aspekt. Sa finansijskog aspekta, upravljanje prouzrokuje izlaze i ulaze gotovine, preko kojih se ostvaruju naplate i isplate. Sa ekonomskog aspekta upravljanje prouzrokuje troškove i prihode koji proizilaze iz svake izvršene operacije.

Sve aktivnosti preduzeća najjednostavnije se sagledavaju iz bilansa stanja i bilansa uspjeha. Naime, javnosti je dostupan skup osnovnih informacija o preduzeću sadržan u ovim finansijskim izvještajima, koji su sastavljeni u skladu sa MRS. Bazičnim finansijskim izvještajima se smatraju bilans stanja i bilans uspjeha.

Preduzeće tokom svog poslovanja mora da vodi određene evidencije u zavisnosti od toga kojom se aktivnošću bavi. Međutim, bez obzira na vrstu aktivnosti, neminovno za svako preduzeće jeste sastavljanje bilansa stanja i uspjeha te njihovo podnošenje određenim nadležnim organima. Sastavljanje bilansa je u nadležnosti finansijskog izvještavanja koji je danas aktuelan problem. Njegova aktuelnost proizilazi iz važnosti informacija kojima su snadbjeveni brojni korisnici finansijskih izvještaja, kao što su: uprava preduzeća, akcionari, kreditori i ostali povjerioci, fiskus, državna statistika i radnici. Visok stepen važnosti finansijskih izvještaja u relacijama nacionalnog i svjetskog tržišta potvrđuje i činjenica da se sa ovim problemom bave brojne državne, paradržavne, i profesionalne institucije u mnogim zemljama.

Preduzeće nakon što provjeri sve svoje prateće evidencije, kartice i sl, dobijene podatke unosi u bilanse stanja i uspjeha koji imaju oblik unaprijed propisane tabele. Na lijevoj strani se unose podaci o sredstvima preduzeća, zemljište, građevinski objekti, kupci, novčana sredstva, dok su na desnoj strani prikazani izvori sredstava, odnosno samo porijeklo sredstava. Pored toga, u pasivi je iskazan i iznos početnog kapitala i uzeti krediti.

Kompletna finansijska analiza poslovanja crpi podatke iz bilansa. Upravo iz tog razloga važno je razumjeti njihove odlike, obuhvat i ograničenja. Finansijski izvještaji koji su pripremljeni u skladu sa opšte prihvaćenim računovodstvenim načelima, odražavaju učinke prošlih i tekućih upravljačkih odluka. Oni istovremeno sadrže i djelimični stepen dvosmislenosti, jer su sastavljeni prema pravilima finansijskog računovodstva, koja treba da omoguće dosljedno i fer prikazivanje svake poslovne transakcije, uz primjenu načela istorijskog troška u vrijeme nastanka transakcije i načela sučeljavanja i rasporeda prihoda

i troškova prema mjestu nastanka događaja. Sama priroda tih pravila omogućava razne interpretacije dobijenih rezultata, a posebno samog ekonomskog učinka.

Smisao bilansiranja je da izrazi sredstva i izvore sredstava, te njihove odnose što je osnov za analizu svih stavki koje on sadrži, radi razmatranja njihovog uzajamnog odnosa, ocjene ekonomskog stanja i poslovanja preduzeća na koju se odnose, kao i radi određivanja pravca i tendencija budućeg kretanja i razvoja poslovanja.

Utvrđivanje imovinskog položaja, koji je nametnut bilansom, proizilazi iz dominirajućeg značaja principa zaštite povjerioca, koji pretpostavlja punu odgovornost dužnika, tj. jemstvo imovinom da će dugovi biti isplaćeni povjeriocima. Svrha bilansa jeste utvrđivanje finansijske strukture ili statusa, što podrazumjeva raščlanjenje bilansnih pozicija aktive i pasive.

Finansijski izvještaje, prema MRS obuhvataju: bilans stanja, bilans uspjeha, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama na kapitalu i zabilješke uz finansijske izvještaje.

U ovom radu ću detaljno razraditi sve bitne elemente finansijske analize, opisati značajnosti, s tim da će se poseban osvrt dati analizi finansijskih izvještaja preduzeća „Frikos“ doo Sarajevo.